

Høringssvar Vedrørende Forslag til Inatsisartutlov om fiskeri

Poppel, Birger; Hendriksen, Kåre Anders Rand; Nielsen, Martin Reinhardt; Jørgensen, Ulrik; Jacobsen, Rikke Becker; Hoffmann, Birgitte

Publication date:
2024

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Poppel, B., Hendriksen, K. A. R., Nielsen, M. R., Jørgensen, U., Jacobsen, R. B., & Hoffmann, B., (2024). *Høringssvar Vedrørende Forslag til Inatsisartutlov om fiskeri*, Nr. 23411913, Nr. 2023 - 3503, 11 s., nov. 29, 2023.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Nuuk, 24. januar 2024

Til Departementet for Fiskeri, Fangst

(APN@nanoq.gl og cc. jepa@nanoq.gl og thra@nanoq.gl)

Høringssvar

Vedrørende Forslag til Inatsisartutlov om fiskeri

udarbejdet af:

Birger Poppel, Cand. polit, emeritus ved Ilinniartissuaq/Ilisimatusarfik og ekstern lektor ved Danmarks Tekniske Universitet;

Kåre Hendriksen, PhD, lektor ved Aalborg Universitet og ekstern lektor ved Danmarks Tekniske Universitet;

Martin Reinhardt Nielsen, PhD, lektor ved Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi på Københavns Universitet;

Ulrik Jørgensen, Professor og konsulent

Rikke Becker Jacobsen, PhD, lektor ved Centre for Blue Governance ved Aalborg Universitet

Birgitte Hoffman, PhD, lektor ved Aalborg Universitet og ekstern lektor ved Danmarks Tekniske Universitet.

Som forskere (tilknyttet forskningsprojektet Future Arctic Lives, FAL), der gennem en årrække har arbejdet med bæredygtig udvikling med fokus på bl.a. erhvervsudvikling - ikke mindst fiskeri - bosætning, klimaændringer, levevilkår og livskvalitet i Grønland, har vi gennemlæst og vurderet konsekvenser af 'Forslag til Inatsisartutlov om fiskeri' og bemærkningerne hertil. Vi har også inddraget Fiskerikommissionens betænkning og de rapporter, kommissionen udarbejdede.

Det er vores opfattelse, at en gennemførelse af forslaget til Fiskeriloven vil få afgørende konsekvenser for det grønlandske samfund - ikke mindst fisker- og fangerhusholdninger i område 47 (Diskobugten, Uummannaq og Upernavik). Det vil betyde, at mange jollefiskere og deres familier vil få ringere indkomstmuligheder, mange vil miste deres erhverv og være nødt til at forlade deres bosted for at rejse til et andet bosted med usikkerhed i forhold til arbejde, indkomst, bolig og institutionspladser til familiernes børn.

Vi har i høringssvaret især kommenteret lovforslagets forslag om mulighed for indførelse af individuelle omsættelige kvoter (IOK) i det indenskærs fiskeri efter hellefisk i område 47 og ændringer af indhandlingspligten.

Vores væsentligste overordnede konklusion og anbefaling på baggrund af vores analyser og vurderinger er, at **fiskerilovgivnings processen skal forlænges - det gælder både høringsfristen og Inatsisartuts behandling**. En længere periode er nødvendig, fordi:

- Der er ikke foretaget konsekvensberegninger og -vurderinger af den samlede samfundsmæssige bæredygtighed af Lovforslaget. Der er stort set ingen vurderinger af den sociale og kulturelle bæredygtighed og FN's bæredygtigheds mål (SDG) er end ikke nævnt.
- Sådanne konsekvensberegninger og -vurderinger samt den nødvendige tid til at udarbejde og diskutere disse er nødvendig for en reel samfundsdebat.

Manglende sikring af bæredygtighed i bredere forstand

Ifølge 'Bemærkninger til forslag om lov om fiskeri' fremsendt 29. november 2023, bygger lovforslaget indholdsmæssigt bl.a. på 'Biologisk bæredygtighed', 'Økonomisk bæredygtighed' og 'Social bæredygtighed'. Af kommissoriet for Fiskerikommissionen fra 8. marts 2019 er det præciseret, at *Fiskeriet skal foregå på grundlag af en biologisk bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne for at sikre reproduktion og optimal udnyttelse, så fiskeriet forsat kan bidrage til beskæftigelse og samfundsøkonomien på ubestemt tid.*

Der er god grund til at sikre den biologiske bæredygtighed, da der er god dokumentation for, at flere bestande er udsat for overfiskning. Men lovforslaget forholder sig alene til den biologiske bæredygtighed og endda kun indirekte. Der står i §1 stk. 2 "*Ved forvaltning af denne lov skal der lægges vægt på, at fiskeressourcerne udnyttes bæredygtigt, og at bestandene opretholdes på et niveau, hvor de er i stand til at give det maksimalt langsigtede bæredygtige udbytte*". Men der er ikke noget tydeligt krav om, at TAC (den maksimale kvote) tilpasses den biologiske bæredygtighed eller de biologiske anbefalinger, og der er heller ikke nogen henvisning til forvaltningsmæssige principper, der kan bidrage til den biologiske bæredygtighed.

Der ses et stort behov for i loven at præcisere kravet om den biologiske bæredygtighed og forvaltningsmæssige principper, der kan sikre dette.

Derimod sikrer lovforslaget hverken den samfundsøkonomiske eller sociale og kulturelle bæredygtighed. Det nævnes dog, at det kommende fiskeriråd skal tage initiativer til *at fremme bæredygtig erhvervsmæssig udvikling af fiskeriet*. jf. § 54 stk. 2. Her er lovens fokus alene på fiskeriets erhvervsøkonomiske indtjeningssevne med større vægt på afkast af investeringer end på beskæftigelse og indkomster samt dets bidrag til Landskassens indtægter fra afgifter.

Det manglende fokus på bæredygtighed uddybes i det følgende.

Krav om tilknytning til Grønland

Set i et samfundsmæssigt bæredygtighedsperspektiv er det positivt, at der stilles krav om fem års fast tilknytning til og betaling af skat i Grønland jf. §9, samt stk. 3.2) ”*hele den juridiske persons kapital skal ejes direkte eller indirekte af enkeltpersoner, eller selskaber hvis endelige ejere opfylder betingelserne*”.

Men på baggrund af de historiske erfaringer er der dog grund til bekymring i forhold til ’stråmandsvirksomhed’, hvor ikke hjemmehørende personer eller virksomheder opererer gennem en hjemmehørende borger, der opfylder §9.

Tilsvarende giver det anledning til bekymring, at pensionskasser ”*ligestilles med tilsvarende indflydelse gennem stemmerettigheder eller lignende*” jf. §9 stk. 3., fordi pensionskasser ikke har den nødvendig viden om fiskeriet og dets udfordringer. Derimod vil pensionskasser have et naturligt fokus på investeringens afkast, hvilke kan udfordre såvel den biologiske som – afhængig af pensionskassens medlemsgruppe – den samfundsøkonomiske og sociale bæredygtighed.

Erfaringerne fra andre lande viser, at eksterne investorer ofte deltager i forhandlinger om bl.a. TAC, og at de i kraft af større ressourcer og ansatte jurister kan påvirke processen uforholdsmæssigt meget.

Det anbefales derfor, at sikre at pensionskasserne ingen indflydelse kan få på forhandlinger i fiskeriforvaltningen, uden det fratager dem muligheden for at investere, eller at sådanne eksterne udelukkes fra at investere.

Individuelle Omsættelige Kvoter

En grundidé i lovforslaget er udbredelsen af IOK. Det vil sige, at retten til en andel af den samlede kvote gives til individuelle fiskere, der så kan sælge deres kvoteandel til andre fiskere.

I praksis vedrører indførelsen af IOK især det kystnære fiskeri efter hellefisk i område 47 jf. § 28 4) samt krabbefiskeriet ved Vestgrønland jf. § 28 5). I det følgende fokuseres på fiskeriet efter hellefisk i område 47.

Hele 91% af de kystnære hellefisk fanges i område 47, der gennem dette fiskeri bidrager med omkring 17% af Grønlands samlede eksportindkomst. Lovforslaget vil få stor betydning for de 925 jollefiskere, der i dag indhandler 70% af den samlede fangst i området, samt for flere af kutterne, der står for de sidste 30%.

Jf. § 29 stk. 2. og 3. kan nuværende jollefiskere skriftligt søge om en IOK, baseret på deres bedste indhandling i 3 ud af de seneste 5 år. Vi kan forvente, at størstedelen af de jollefiskere, der de seneste år har haft en rimelig fangst og indtægt vil ansøge, fordi IOK på sigt bliver forudsætningen for at kunne fiske. At få en IOK repræsenterer en større værdi, fordi kvoten evt. senere kan sælges.

Mulighed for fortsat olympisk fiskeri

Lovforslaget muliggør, at jollefiskere i område 47, der ikke vælger IOK-ordningen, men som allerede har en licens, fortsat kan fiske og indhandle hellefisk. Men jf. § 28 stk. 4. reduceres den samlede olympiske kvoteandel med samme andel som den kvoteandel, en fisker får ved overgangen til IOK. Så den olympiske kvoteandel vil formodentlig relativt hurtigt blive indsnævret.

Det har den konsekvens, at der ikke bliver en nævneværdig plads i den olympiske kvoteandel til, at nye og unge fiskere kan komme ind i erhvervet. Det vil skade mulighederne for, at nye kan komme til og bidrage til at udvikle fiskerierhvervet i område 47.

Hvis der er et ønske om, at unge kan begynde at fiske, bør dette sikres i lovgivningen, ved at en minimumsandel af TAC'en tildeles nye unge fiskere som en olympisk kvoteandel.

Fordeling mellem kuttere og joller

Jf. § 15 4) overlades det til Naalakkersuisut at fastsætte *fordeling af de disponible fangstmængder med nærmere fastsatte kvoter for flådekomponenter, for enkelte fartøjer og for redskabstype*. Samt § 18 *Naalakkersuisut fordeler TAC'erne for hver bestand i kvoter til de forskellige flådekomponenter under hensyn til internationale aftaler og relevante forvaltningsplaner*.

Lovforslaget sikrer således ikke, at jollefiskere med eller uden IOK i område 47 samlet har en defineret andel af TAC'en for hellefisk. Der lægges med andre ord op til løbende politiske forhandlinger, hvor kutterejere, investorer, långivere m.v. vil presse på for en stadig større andel til kuttere og dermed en gradvis udfasning af jollefiskeriet. Dette skaber en uacceptabel usikkerhed for jollefiskeriet og dermed samtidig for både indhandling og indbyggere i område 47. Det bør derfor undgås ved, at fordelingen er specificeret i loven.

Fiskeret i område 47

Lovforslaget definerer ikke, hvordan det kystnære hellefiskefiskeri inddeles geografisk om end §15 gør en inddeling mulig. Således fremgår det ikke, om område 47 fortsat skal administreres som et selvstændigt område, og om det fortsat skal være delt i Diskobugten, Uummannaq og Upernavik, eller om det er et samlet område, hvor alle – også fiskere, der bor udenfor område 47 - kan fiske.

Når der ikke er defineret noget krav om geografisk tilknytning til et givet område, vil en stigende andel af kvoten formentlig blive opkøbt af mere pengestærke fiskere og kutterejere uden for Upernavik, Uummannaq og Diskobugten.

Det anbefales derfor, at TAC'en for henholdsvis Upernavik, Uummannaq distrikter samt Diskobugten reserveres til fiskere med bopæl i det pågældende distrikt.

Mulighed for kystnært trawlerfiskeri af hellefisk

§ 15 4) og § 18 giver Naalakkersuisut beføjelse til at tillade trawlerfiskere efter hellefisk i område 47, hvilket potentielt udfordrer et bæredygtigt fiskeri. I forhold til den enkelte art og det øvrige marine økosystem er det i et biologisk bæredygtighedsperspektiv overraskende, at lovforslaget ikke eksplicit udelukker trawlerfiskeri efter hellefisk og andre fiskearter kystnært.

Indenskærs trawlerfiskeri i område 47 vil heller ikke socialt og kulturelt være bæredygtigt, da det formentlig vil fortrænge jollefiskere med forringelse af lokaløkonomien i de bosteder, hvor jollefiskere får forringet deres fiskemuligheder.

Derfor bør loven indeholde et eksplicit forbud mod kystnært trawlerfiskeri efter arter som hellefisk.

Kvoteloft

Intentionen med indførelsen af IOK for område 47 er at fremme en effektivisering og centralisering af fiskeriet på færre fartøjer, og i §32 fastsættes et kvoteloft til maksimalt 2,5% af det samlede TAC. Angiveligt skal kvoteloftet sikre, at der ikke sker en for stor koncentration, men reelt indebærer et kvoteloft på 2,5%, at kun 40 fartøjer (kuttere og joller) potentielt kan dele den samlede TAC. Dermed får kvoteloftet på 2,5% afgørende betydning for udviklingen i de enkelte byer og bygder i område 47.

Det er her værd at bemærke, at lovforslagets kvoteloft er betydeligt højere end Fiskerikommissionens anbefaling på 0,4 til 0,6%, der potentielt ville give 'plads' til omkring 200 fartøjer. Hvorfor er Fiskerikommissionens anbefaling i det politiske arbejde med udformningen af lovforslaget omsat til en så markant forøgelse af det anbefalede kvoteloft?

Det er uklart, hvad de resterende 925 jollefiskere og ca. 150 ejere af de mindre kuttere i område 47 i praksis skal leve af efterfølgende. Grønland er i forvejen et samfund med store forskelle i levevilkår mellem store byer og de små byer og bygderne. Det bør derfor sikres, at udnyttelsen af lokale fiskeriressourcer tilgodeser mennesker, der bor i området igennem krav om geografisk tilknytning som nævnt ovenfor.

Samfundsøkonomiske, sociale og kulturelle konsekvenser

Fordi den samlede kvote skal reduceres for at sikre biologisk bæredygtighed, vil IOK'erne for den enkelte jollefisker også blive mindre end den hidtidige fangst, medmindre han kan købe kvoter af andre fiskere. Derfor vil mange jollefiskere få en relativt lille fangst i forhold til den de er vant til. Og for nogen kan det blive et spørgsmål om indtægterne fra en lille IOK vil stå mål med de afgifter, der varsles jf. § 27.

Det må forventes, at mindre effektive fiskere sælger deres IOK til mere effektive fiskere. Det er denne logik om effektivitet, der ligger bag ideen om IOK'er og tilskynder til koncentration af kvoter på færre hænder. Som nævnt indebærer lovforslagets kvoteloft på 2,5% i praksis –

eller i værste fald – at kun 40 kvoteejere kan stå for det samlede fiskeri af hellefisk i område 47, hvor der i dag er 925 jollefiskere og omkring 150 kuttere.

Erfaringerne viser, at efterhånden som handel med kvoter intensiveres, vil priserne stige, og kvoterne vil typisk blive solgt til dem, der byder den højeste pris. Samtidig gør lovforslaget det muligt for grønlandske (og udenlandske) borgere at investere i fiskeriet via pensionsselskaber med hovedsæde i Grønland, hvilket kan bidrage til at presse priserne yderligere op.

Yderligere har fiskere med store fartøjer, som bor i de større byer, betydelige lettere ved at stille økonomisk sikkerhed, optage banklån og blive tilgodeset af investorer. Det indebærer, at kvoterne i område 47 i stigende grad vil blive solgt ud af distriktet og den enkelte bygd og potentielt til personer, der ikke bor i Nordgrønland. Vi kan derfor forudse, at en stor del af de kvoter, der formodentligt vil blive solgt i område 47, vil gå til større fartøjer udenfor Uummannaq og Upernavik distrikter, ligesom en del jollefiskere i Diskobugten gradvist vil miste deres IOK'ere.

Det vil reducere grundlaget for jollefiskeriet – og også for en del mindre kuttere og nogle indhandlingsanlæg - og de afledte erhverv samt beskatningsgrundlaget i disse distrikter. Og processen vil formodentlig føre til lukning af nogle bygdefabrikker, hvilket vil fjerne fundamentet for det lokale isfiskeri om vinteren og medføre lokal arbejdsløshed.

Hvad gør man som familie i et bosted, hvor jollefiskeriet var det økonomiske grundlag for levevilkårene, og tilknytning til stedet er meget væsentlig for livskvaliteten, når der ikke er andre realistiske erhvervsmuligheder? Når der ingen mulighed er for at investere udbyttet af at have solgt sin IOK i noget, der giver et tilsvarende afkast? Forslaget til ny fiskerilov giver ingen svar herpå ved kun at fokusere på fiskeriforvaltningen og øget økonomisk effektivitet, men slet ikke at behandle de konsekvenser, som loven har for område 47 og det lokale fiskeri.

Det skal ses i lyset af, at Uummannaq og Upernavik distrikter målt pr. indbygger er blandt de distrikter, der gennem årtier har haft det største bidrag til Grønlands eksportindkomst, og at bygderne i område 47 har haft høje gennemsnitsindtægter sammenlignet med resten af Grønland. Samtidig har selv en begrænset indhandling af hellefisk bidraget til det økonomiske fundament for mange fangerfamilier, hvor de fleste familier samlet har haft en rimelig indkomst. Ønsket om at reducere antallet af fiskere, der har skabt et livsgrundlag i dette område, kan altså ikke begrundes ved, at fiskeriet ikke har været økonomisk bæredygtigt for lokalsamfundene – ligesom det har bidraget væsentligt til den grønlandske økonomi.

Med andre ord betyder lovforslaget, at både den sociale og kulturelle bæredygtighed risikerer at blive sat over styr, når ejerskabet koncentrerer ved indførelse af IOK i fiskeriet efter hellefisk i område 47, og at det bliver svært at opretholde et meningsfyldt liv i en række bygder.

Der er behov for yderligere konsekvensanalyse, og evaluering af betydningen af lovforslaget for Grønlands spredte bosættelsesmønster inden denne lov kan bringes til afstemning.

Behov for arbejdskraft?

Det spørgsmål, der står ubesvaret tilbage såvel i Fiskerikommissionens betænkning, som i det nuværende lovforslag er, hvad der er det reelle motiv for indirekte at underminere indkomstgrundlaget i Uummannaq og Upernavik distrikter ved at muliggøre, at relativt få men større fartøjer udenfor de to distrikter opkøber fiskerettighederne?

For fiskerikommissionen var et af målene med IOK'er at 'frigøre arbejdskraft fra fiskeriet' til andre erhverv. Og Fiskerikommissionen forventer, at fiskere, der bliver arbejdsløse sammen med deres familier, vil flytte til de større byer og søge arbejde i anlægssektoren – en antagelse der overser bolig manglen i de større byer og er yderst problematisk pga. jollefiskernes manglende erfaring i andre erhverv og manglende formelle uddannelse.

Samtidig er efterspørgslen efter ufaglært arbejdskraft formodentlig kortvarig og resultat af en fluktuation. der er en følge af de store anlægsprojekter med bl.a. de nye lufthavne. Og hvis processen, der potentielt kan overflødiggøre omkring 900 jollefiskere og godt 100 kutterfiskere samt deres ægtefæller slår bare nogenlunde fuldt igennem, vil det langt overstige den nuværende arbejdskraft efterspørgsel.

I bemærkningerne til lovforslaget (3.2.2.2 *Beskæftigelse*) anføres det, at ”På lang sigt, og såfremt kvoterne tilpasses til rådgivningen, kan indførslen af IOK bidrage til at frigøre arbejdskraft svarende til 300 årsværk”. Det positivt ladede ord ”frigøre” vil i mange tilfælde betyde arbejdsløshed og medføre manglende indkomstgrundlag for flere hundrede familier, men heller ikke her er der foretaget konsekvensvurderinger.

Effekten af lovforslaget vil forventeligt primært være reduceret velfærd blandt især jollefiskere og deres familier i bosteder, der mister en væsentlig indtægtskilde. Det vil naturligvis også have betydning for resten af lokalsamfundet. Arbejdsløshed og fraflytning fra bosteder er generelt underbelyst men en meget mulig konsekvens af lovforslaget. Fordi indhandling af små mængder hellefisk indgår i og understøtter muligheden for anden fangst og fiskeri, er det er også usikkert, hvilken betydning forslaget vil få for selvforsyning og adgang til grønlandsk mad generelt. Men det kan forventes at have negative konsekvenser for handelsbalancen når en større andel af fødevarerne skal importeres. Det det må ligeledes forventes, at der vil komme større sociale udgifter som kompensation for mistede indtægter fra fiskeri, og hvis konsekvensen af forringede levevilkår bliver fraflytning til større byer, bliver konsekvensen, at der udover arbejde skal skaffes boliger til de familier, der flytter og institutionspladser til deres børn.

Der er behov for undersøgelser, konsekvensberegninger og vurderinger af den samfundsmæssige bæredygtighed (VSB) af forslaget til fiskerilov!

Langsigtede konsekvenser

Der er i lovforslaget åbnet op for, at Naalakkersuisut efterfølgende kan indføre IOK for andre arter og områder.

I det omfang der gennemføres en sådan implementering af fiskeriloven, vil de samfundsøkonomiske, sociale og kulturelle konsekvenser for de berørte lokalsamfund blive de samme som for område 47.

Anbefaling i forhold til område 47

Samlet set bærer lovforslagets intention om at indføre IOK og potentielt at muliggøre trawlerfiskeri i område 47 primært præg af at tilgodese QAK's interesser, som de præsenteres gennem formandens Nytårshilsen i Sermitsiaq. Mens interesserne for de mange medlemmer af KNAPK og SQAPK tilsidesættes.

På ovenstående baggrund anbefales det, at indførelsen af IOK for joller i område 47 tages ud af lovforslaget, og at der i stedet indføres andre tiltag, der på én og samme tid tilgodeser den biologiske bæredygtighed og den samfundsøkonomiske, sociale og kulturelle bæredygtighed (se nedenfor).

Lokale andels-kvote selskaber som et alternative til IOKer

IOK har en lang historie i mange landes fiskeriforvaltning, men det har konsekvenserne og modstanden mod IOK'er også. Derfor findes der i dag mange tilpasninger og alternativer til de 'rent' individuelt omsættelige kvoter. Rundt om i verdenen har oprindelige folk, lokale fiskersamfund og fiskeriorganisationer haft held med at 'sikre' justeringer i IOK-ordninger, der tilgodeser deres lokalsamfund og den næste generation af fiskere. Det er således stærkt kritisabelt, at disse forhold ikke er belyst nærmere som baggrund for udformningen af det foreliggende lovforslag.

I nogle tilfælde tildeles IOK'erne et geografisk defineret lokalsamfund, og disse kvoter kan ikke sælges ud af lokalsamfundene – det er f.eks. tilfældet med 'community quotas' i Alaska. I andre tilfælde, har lokale fiskere organiseret sig, fordi de forudså en risiko for, at kvoterne og fiskeriet ville 'forlade' deres lokalsamfund, når IOK'er blev indført. De gik derfor sammen og opkøbte kvoterne til deres område. Det var tilfældet i Thorup Strand, Danmark, hvor fiskere nu ejer og udlejer kvoter i fællesskab igennem et 'laug'. I Holland har man også indført IOK'er, men de forvaltes og udlejes af lokale fiskeriforeninger. I det lille fiskerisamfund Cuttler i USA reserverer man i lokalsamfundet kvoter til de helt unge for at optræne den næste generation af unge fiskere.

IOK systemets indretning kan med andre ord godt tilpasses, så det kommer Grønlands mindre byer og bygder direkte til gode. Men det kræver, at man er opmærksom på de sociale og økonomiske konsekvenser, som IOK indebærer i sin 'rene form'. Og det kræver, at Naalakkersuisut ønsker at forebygge disse risici.

En alternativ løsning kunne være, at hellefiskekvoten for Uummannaq og Upernavik, der nødvendigvis bør reduceres af hensyn til biologisk bæredygtighed, gøres eksklusiv for borgerne i disse distrikter. Hvor den enkelte by og hver af bygderne tildeles en given andel. Det kunne i princippet godt være som IOK med den begrænsning, at den ikke kan sælges ud af byen/bygden eller alternativt ud af distriktet, samt at en del af bostedets kvote reserveres til nye unge fiskere. Hvis det kombineres med øget forarbejdning og markedsføring af et bæredygtigt og lokalt fanget og forarbejdet luksusprodukt, vil det formodentlig delvis kompensere for bostedets indtægststab ved en reduceret kvote. Sådanne tiltag bør undersøges til bunds inden lovforslaget behandles videre!

Reduceret indhandlingspligt

Rejer

Jf. § 24 kan Naalakkersuisut *fastsætte regler om pligt til indhandling af fangst til forarbejdning på produktionsanlæg i Grønland*, og for rejefiskeriet ved Vestgrønland fastsætter stk. 2., at den enkelte aktør skal indhandle 25%.

I modsætning til gældende praksis indebærer det, at det er 25 % af et selskabs samlede fangst, der skal indhandles og ikke det enkelte fartøjs. De øvrige 75% kan forarbejdes ombord på selskabets fartøjer og eksporteres uden at landes i Grønland. Dette beskrives som at give en stor grad af fleksibilitet i fiskeriplanlægningen for rederier med flere fartøjer. Samtidig fremgår det i bemærkningerne til lovforslaget (3.1.2.2 *Beskæftigelse*), at ”På lang sigt kan beskæftigelsen i rejefiskeriet og på rejefabrikkerne, ved fuld udnyttelse af muligheden for at producere 75%, blive reduceret med arbejdspladser svarende til 175 årsværk.” Da der er tale om årsværk, og mange fiskeriarbejdere på fabrikkerne ikke er fuldtidsansatte, betyder det, at formentlig langt flere end 175 mister indtægt med mulige økonomiske og sociale konsekvenser for lige så mange familier.

Der bør foretaget mere detaljerede konsekvensberegninger!

Men konsekvenserne kan blive større end antaget i Bemærkningerne til lovforslaget.

Baseret på indhandlingstal fra 2022 blev 46% af den totale rejefangst på 118.013 tons indhandlet. Af det havgående rejefiskeri på 69.723 tons blev 29% indhandlet, mens det var 70,6% af den kystnære fangst.

Fangst		Indhandling		
			Kystnært	Havgående
Kystnært i alt	48.290	Nuuk	2.469	10.309
Havgående vest	64.192	Sisimiut	9.844	7.457
Havgående øst	5.531	Aasiaat	10.301	1.361
Total	118.013	Ilulissat	11.485	1.147
		Total	34.099	20.274

Tabel 1. Fordelingen mellem det kystnære og havgående rejefiskeris fangst og landinger for 2022 i tons.
Kilde: Grønlands Statistik.

Med lovforslaget om at kun 25% af fangsten skal indhandles i Grønland, kan den nuværende indhandling således næsten halveres.

Udviklingen i det kystnære rejefiskeri vil formodentlig føre til færre og større fartøjer. Med kravet om at en aktør (virksomhed) skal indhandle 25% af sin samlede fangst, kan det ligesom for det havgående fiskeri forventes, at der vil ske et fald i indhandlingen. Derfor vil det reelt reducerede indhandlingskrav formodentlig føre til færre beskæftigede på de fire rejefabrikker med risiko for at en af dem lukker.

Hellefisk

Af den samlede hellefiskefangst på 55.873 ton i 2022 fanges cirka 80% i Vestgrønland. Heraf fanges 61,5% kystnært og 38,5% af havgående fartøjer. Af den samlede havgående fangst på 26.996 tons indhandles 20,5%, hvorimod stort set hele den kystnære fangst indhandles (99% af 28.774 tons). Resten sælges formodentlig på de lokale brætter. 91,6% af den kystnære fangst fanges i område 47 og af de 26.342 ton, der indhandles i område 47, indhandles 69% af joller. Af de 2.415 ton, der fanges udenfor område 47 indhandles 78% af joller.

Tabel 2. Fordelingen mellem det kystnære og havgående hellefisk fiskeris fangst og landinger for 2022 i tons. For det kystnære fiskeri skelnes mellem joller og kuttere. Antal licenser i Upernavik, Uummannaq og Ilulissat. Kilde: Grønlands Statistik

Fangst		Indhandling			
		Havgående		Kystnære	
Kystnært vest	28.774	Paamiut	607	Kuttere	8.635
Kystnært øst	103	Maniitsoq	2.050	Joller	20.121
Kystnært i alt	28.877	Kangaatsiaq	69	Total	28.756
Havgående vest	18.013	Aasiaat	1.326	Licenser	
Havgående øst	8.983	Qasigiannnguit	1.489	Ilulissat	227
Havgående i alt	26.996	Total	5.541	Uummannaq	299
Total	55.873			Upernavik	399

Tallene ovenfor illustrerer, at et skift i det kystnære fiskeri af hellefisk i retning af kuttere og større fartøjer også vil kunne føre til en reduktion i andelen af hellefisk, der indhandles lokalt og i Grønland, da der ikke i lovteksten er noget krav om indhandling af hellefisk hverken for det havgående eller kystnære fiskeri. Således åbner § 15 4) og § 18 op for, at Naalakkersuisut kan give tilladelse til trawlerfiskeri efter hellefisk, hvor de store fartøjer kan forarbejde om bord. Samtidig er det som nævnt forventeligt, at større kuttere vil indhandle syd for område 47, hvis priserne er højere der.

Samlet kan det føre til, at en større del af fangsten indhandles uden for disse distrikter. Det vil betyde, at nogle af indhandlingsanlæggene i område 47 kan blive nødt til at lukke på grund af for lille indhandling. Nedlæggelse af indhandlingsanlæg indebærer længere transport, større brændstofudgifter, ringere kvalitet af de fangede fisk og ikke mindst større risici ved sejlads i

joller over længere afstande. Det vil samtidig umuliggøre vinterens isfiskeri og dermed yderligere underminere det lokale fiskeri.

Lovforslaget fastlægger ikke indhandlingspligt i forbindelse med det indenskærs hellefiskefiskeri. For at undgå negative økonomiske og sociale konsekvenser af manglende indhandling, er det nødvendigt, at loven fastlægger indhandlingspligt, og at indhandlingen skal foretages i det område, fiskeriet er gennemført!

Konsekvenserne af reduceret landingspligt

Når landingspligt i Grønland reduceres – som lovforslaget lægger op til - er det sandsynligt, at indhandling i stigende grad vil ske uden for Grønland. Det vil reducere værdiskabelsen gennem forarbejdning i Grønland til skade for fabrikkerne, lokalsamfund og samfundet generelt. I dag er ca. 15 pct. af Grønlands erhvervsaktive befolkning beskæftiget med fiskeri, indhandling og forarbejdning.

Tilsvarende vil en reduktion af jollefiskerier i område 47 kunne føre til lukning af flere af de små fabrikker. I de tilfælde, hvor en fisker udelukkes fra hellefiskefiskeriet igennem salget af sin IOK, og ægtefællen arbejder på en fiskefabrik, vil husholdningen være dobbelt ramt af konsekvenserne af lovforslaget - uden realistiske alternative erhvervsmuligheder.

Ved at nedprioritere jollefiskeriet, isfiskeriet og den lokale forarbejdning, underminerer man samtidig den værditilvækst i det grønlandske fiskeri, der kunne udnyttes gennem branding af lokalt bæredygtigt fiskeri, samt de turismemuligheder, der ligger i at besøge levende lokalsamfund.

Det betyder, at lovforslaget kommer til at påvirke hvor og hvordan, man kan leve i fremtidens Grønland.

Konsekvensen er, at lovforslaget hverken samfundsøkonomisk, socialt eller kulturelt lever op til kriterierne for bæredygtighed og dermed heller ikke lever op til FN's bæredygtigheds mål, som Grønland ellers har forpligtet sig til. Det bør derfor afvises!